

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Vernieuwd toezicht

Vierjaarlijks onderzoek
bestuur en scholen 2016/17

10 november 2016

Kwaliteit van het onderwijs

- Hoe weet je dat de kwaliteit van het onderwijs aan leerlingen aan de maat is?
- Hoe bepaal je de maat voor onderwijskwaliteit?
- Op welke wijze verantwoord je de kwaliteit intern en extern?

Waarom vernieuwing toezicht?

- Basiskwaliteit op orde, stagnatie in groep 'voldoende' scholen
- Beter aansluiten bij verantwoordelijkheid van besturen en scholen (professionalisering en verbetercultuur)
- Wet Bisschop c.s. per 1-7-2017: onderscheid deugdelijkheidseisen (handhaven) en overige aspecten van kwaliteit (stimuleren)

Waarom vernieuwing toezicht?(II)

- Initiatiefwet Bisschop, van Meenen, Rog
 - Onderscheid tussen toezicht op naleving wet (oordelen) en stimuleren verbetering (bevindingen)
 - Schoolplan als uitgangspunt
 - Wettelijke verankering oordeel 'zeer zwak'
 - Bezwaar en beroep tegen oordelen

Doelen: waarborgen én stimuleren

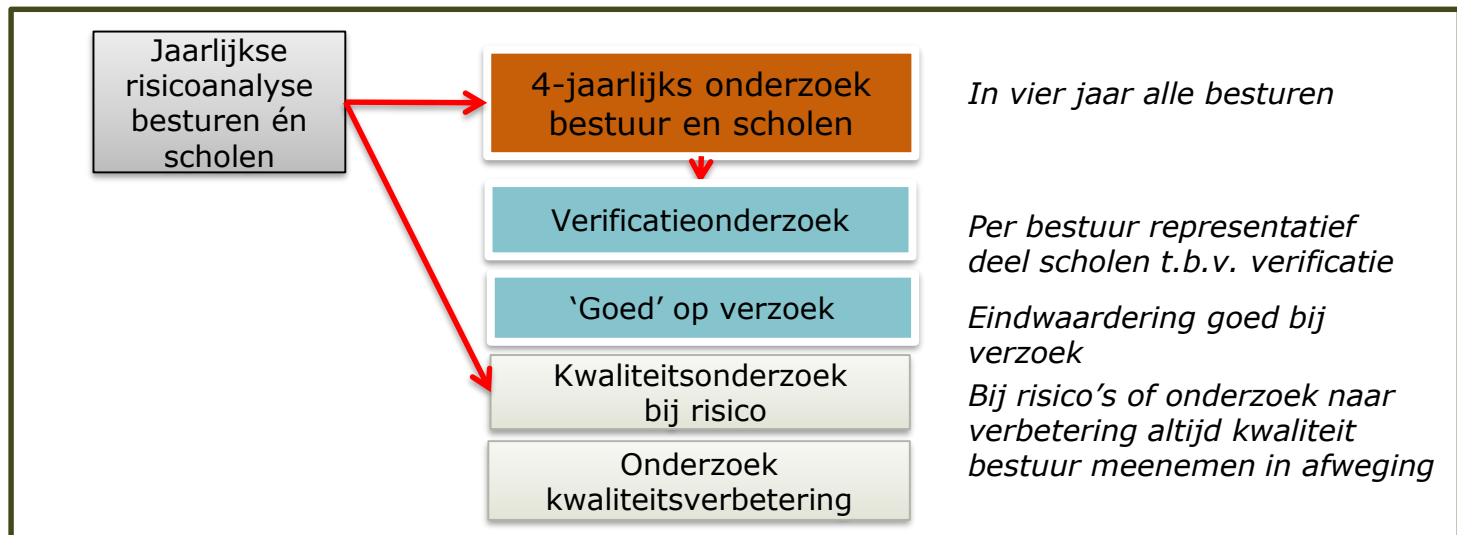
- Waarborgfunctie – *géén onderwijs onder de basiskwaliteit* – blijft essentieel. Daartoe jaarlijkse risicomonitoring.
- Stimulerende functie krijgt meer nadruk.
 - Kwaliteitszorg besturen centraal
 - Ook uitspraken over 'goed' onderwijs
 - Meer feedback
 - Open gespreksvoering
 - Stimulerende rapportagevorm

Huidig

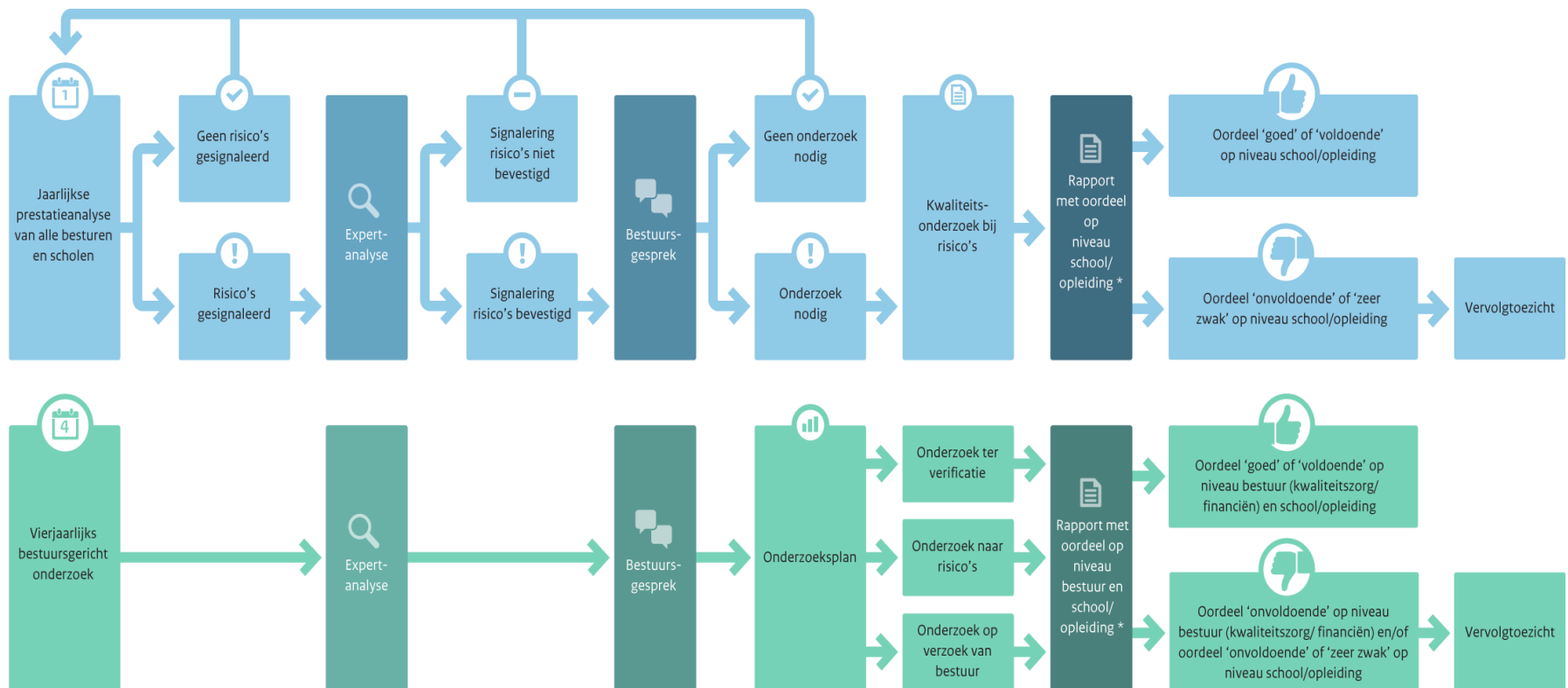

Toekomst

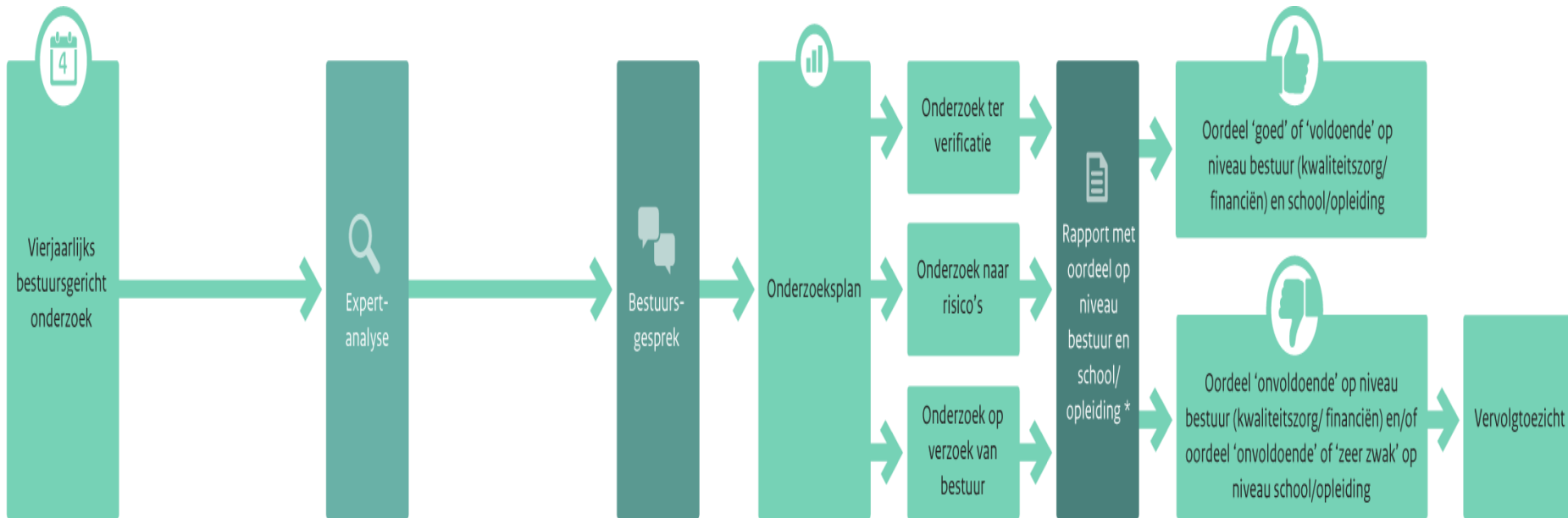

Bestuursgericht Toezicht: 2 lagen

Laag 2: Vierjaarlijks onderzoek bestuur + scholen

Structuur waarderingskader PO/VO/SO/MBO

1. Kwaliteitsgebieden (de vijf taartpunten)
2. Standaarden
3. Toelichting
4. Verantwoording

KWALITEITSGEBIEDEN EN STANDAARDEN

OP ONDERWIJSPROCES

OP1	Aanbod
OP2	Zicht op ontwikkeling en begeleiding
OP3	Didactisch handelen
OP5	Onderwijstijd
OP6	Samenwerking
OP7	Praktijkvorming/stage
OP8	Toetsing en afsluiting

SK SCHOOLKLIMAAT

SK1	Veiligheid
SK2	Pedagogisch klimaat

OR ONDERWIJSRESULTATEN

OR1	Resultaten
OR2	Sociale en maatschappelijke competenties
OR3	Vervolgsucces

KA KWALITEITZORG EN AMBITIE

KA1	Kwaliteitszorg
KA2	Kwaliteitscultuur
KA3	Verantwoording en dialoog

FB FINANCIËEL BEHEER

FB1	Continuïteit
FB2	Doelmatigheid
FB3	Rechtmatigheid

Specifiek Speciaal Onderwijs

Standaarden:

- OP2: Zicht op ontwikkeling en begeleiding.
- OR1: Resultaten
 - De school behaalt met haar leerlingen leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.
- OP7: PRAKTIJKVORMING/STAGE
 - De voorbereiding, uitvoering en begeleiding van de praktijkvorming is doeltreffend.
- Normering bij niet te beoordelen opbrengsten.

Oordelen en bevindingen

Alleen standaarden met wettelijke grondslag kunnen tot oordeel
“onvoldoende” leiden

De situatie “goed” beschrijven we als een bevinding, niet als een
oordeel

Zonder wettelijk fundament komen we tot een uitspraak “kan beter”
en kan ook nooit leiden tot handhaving

Consequenties waarderingskader

- Standaarden gebaseerd op de wet.
Schoolleiding en leraren dragen zorg voor een veilige omgeving voor leerlingen.
- Standaarden overige kwaliteit.
De school kent een ondersteunend en stimulerend klimaat.
- Gecombineerde standaarden.
Het pedagogisch didactisch handelen van de leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkelen.

Standaarden met wettelijke basis

Oordeel standaard	Norm voor standaarden met deugdelijkheidseisen
Goed	De school voldoet op overtuigende wijze aan de deugdelijkheidseisen en de overige aspecten van kwaliteit.
Voldoende	De school voldoet aan de deugdelijkheidseisen.
Onvoldoende	De school voldoet niet aan de deugdelijkheidseisen.

Standaarden zonder wettelijke basis

Waardering standaard	Norm voor standaarden zonder deugdelijkheidseisen
Goed	De school laat de overige aspecten van kwaliteit op overtuigende wijze zien.
Voldoende	De school voldoet aan de overige aspecten van kwaliteit.
Kan beter	De school voldoet niet aan de overige aspecten van kwaliteit.

Beslisregels bestuursniveau

Oordeel bestuursniveau	Norm Kwaliteitszorg en ambitie	Norm Financieel beheer
Goed	Alle drie standaarden zijn ten minste voldoende en Structuur en cultuur is goed.	
Voldoende	Alle standaarden zijn voldoende.	Alle standaarden zijn voldoende.
Onvoldoende	Eén standaard is onvoldoende.	Eén standaard is onvoldoende.

OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding

De school volgt en begeleidt de leerlingen zodanig dat zij een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen.

Basiskwaliteit

De school verzamelt met behulp van een leerling- en onderwijsvolgsysteem systematische informatie over de kennis en vaardigheden van haar leerlingen. Voor de kennisgebieden taal en rekenen/wiskunde gebeurt dit met genormeerde toetsen. De school stelt bij de start van het onderwijs op basis van alle gegevens een passend ontwikkelingsperspectief voor elke leerling op dat sturing geeft aan het plannen en volgen van de ontwikkeling van de leerlingen.

Daarnaast verzamelt de school systematisch informatie over de voortgang in de ontwikkeling met behulp van toetsen, observaties, leerlingenwerk, gesprekken en (zelf)rapportages.

De leraren gebruiken deze informatie om het onderwijs dagelijks en op langere termijn af te stemmen op het niveau en de ontwikkeling van de kinderen, om hiaten of voorsprongen te signaleren en om te bepalen welke leerlingen extra ondersteuning, begeleiding of externe zorg nodig hebben. Ze gebruiken daarbij een cyclische aanpak van evalueren, analyseren, plannen, uitvoeren en weer evalueren.

Deze signalering en analyses maken het mogelijk om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen. Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs gaat de school na waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Bovendien gaat zij na wat nodig is om eventuele achterstanden bij leerlingen te verhelpen.

De school gebruikt de informatie over haar leerlingen om het onderwijsaanbod aan te passen aan de specifieke onderwijsbehoeften van zowel groepen leerlingen als individuele leerlingen. De leerling krijgt daarmee de begeleiding die zij nodig heeft om beter het onderwijsprogramma te kunnen doorlopen.

Voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften is er extra ondersteuning in zowel de cognitieve, de motorische als de sociale ontwikkeling. De extra ondersteuning is gericht op het realiseren van het ontwikkelingsperspectief. De school evalueert regelmatig of de extra ondersteuning voor die leerlingen het gewenste effect heeft en stelt zo nodig bij.

Eigen aspecten van kwaliteit

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze?

Te denken valt aan:

- Extern genormeerde toetsen voor de doorstroomrelevante vakken en/of referentieniveaus
- Betrokkenheid leerlingen bij het stellen van doelen
- Systematisch volgen van leerlingen op meerdere (ontwikkelings)gebieden

ONDERWIJSRESULTATEN (OR)

OR1. Resultaten

De school behaalt met haar leerlingen leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.

Basiskwaliteit

De school behaalt met haar leerlingen in minimaal 75 procent van de gevallen dat zij aan het eind van de schoolloopbaan het benodigde niveau voor de uitstroombestemming uit het ontwikkelingsperspectief hebben bereikt. De in de ontwikkelingsperspectieven geformuleerde uitstroombestemmingen zijn passend bij het niveau van de leerlingen.

Eigen aspecten van kwaliteit

Welke eigen opdracht heeft de school opgenomen in het schoolplan en (hoe) realiseert de school deze?

Te denken valt aan:

- De verwachtingen over de eindresultaten die leerlingen kunnen bereiken gebaseerd op de kenmerken van de leerlingenpopulatie
- De bereikte leergroei van leerlingen
- De doelen die de school bereikt bij leerlingen op andere ontwikkelingsgebieden dan taal en rekenen

Beoordeling opbrengsten huidige WK

- De (cognitieve) opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
(geen beoordeling)
- De school voldoet aan de landelijke standaard voor bestending.
(geen beoordeling)
- De school stelt vast of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.
(beoordeling)
- De school evalueert jaarlijks de cognitieve resultaten van de leerlingen (kwaliteitszorg).
(beoordeling)

De toekomst (nieuwe kader)

- De school behaalt met haar leerlingen in minimaal 75 procent van de gevallen dat zij aan het eind van de schoolloopbaan het benodigde niveau voor de uitstroombestemming uit het ontwikkelingsperspectief hebben bereikt. De in de ontwikkelingsperspectieven geformuleerde uitstroombestemmingen zijn passend bij het niveau van de leerlingen.
- De school heeft het uitstroomniveau van haar leerlingenpopulatie in kaart en heeft op basis hiervan verwachtingen over de vervolgloopbaan van de leerlingen. De school beschikt over toereikende gegevens over het vervolg van de loopbaan van leerlingen die de school verlaten hebben. Het vervolgsucces voldoet ten minste aan de verwachtingen van de school. De school analyseert deze gegevens en betreft deze bij de kwaliteitsverbetering van het onderwijs.

Bestuurstoezicht

De besturen willen we meer betrekken in het toezicht:

- We spreken een oordeel uit over het bestuur op punt van: kwaliteitssturing (zicht op kwaliteit en sturen op verbetering), financiële continuïteit;
- Bij besturen die sturen op goede onderwijskwaliteit, zich daarover goed verantwoorden en die financieel gezond zijn, doen wij een stapje terug -> minder toezicht;

Centrale onderzoeksvraag vierjaarlijks onderzoek

Is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Vier deelvragen

1. Heeft het bestuur **doelen** afgesproken met de scholen, heeft zij voldoende **zicht** op de onderwijskwaliteit en **stuurt** zij op verbetering van de onderwijskwaliteit?
2. Heeft het bestuur een professionele **kwaliteitscultuur** en functioneert het transparant en integer?
3. **Communiqueert** het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen?
4. Is het **financieel beheer** deugdelijk?

Werkwijze vierjaarlijks onderzoek

Vorbereiding

1. Expertanalyse
2. Startgesprek bestuur
3. Onderzoeksplan

Afronding

1. Rapport
2. Feedbackgesprek bestuur (optioneel)
3. Eindgesprek bestuur

Uitvoering

1. Onderzoek bestuursniveau
2. Onderzoek schoolniveau
 1. Presentatie door de school

Wat zijn de stappen in het onderzoek naar besturen en scholen?

Expertanalyse

- Bureauonderzoek: expertanalyse kwaliteit en financiën
- Startgesprek bestuur: leidt tot steekproef scholen (verificatieonderzoek, risico-onderzoeken, audit op aanvraag)
- Onderzoeksplan: welke scholen, welke standaarden, hoe onderzoeken, welk onderzoek op bestuursniveau

Onderzoek in uitvoering

- Schoolbezoeken (risico, verificatie, audit op verzoek)
- Onderzoek op bestuursniveau: gesprek bestuur, GMR, kwazo, financiën

Afsluiting en publicatie

- Bevindingen verzamelen en analyse, rapportage bestuursniveau
- Eindgesprek bestuur: conclusies, vervolgtoezicht, verbeteringen
- Publicatie

Verificatieonderzoek op schoolniveau

Doelen

- vaststellen of het kwaliteitsgebied kwaliteitszorg en ambitie op bestuursniveau voldoende is
- informatie vergaren over de feitelijke onderwijskwaliteit van de school

Onderzoek

Startpunt: informatie van het bestuur over de school

- Is de informatie van het bestuur juist?
We verifiëren de juistheid van de informatie van het bestuur over de onderwijskwaliteit.
- Werkt de sturing op kwaliteit?
We gaan na of het beleid van het bestuur doorwerkt tot op het niveau van de leraren en de leerlingen.

Onderzoek op verzoek: goede school

Aanleiding

Een bestuur kan een verzoek doen aan de inspectie om een onderzoek uit te voeren bij scholen die naar de mening van het bestuur goed zijn.

Voorwaarde

Om in aanmerking te komen voor het onderzoek op verzoek geldt dat het bestuur over een actuele zelfevaluatie beschikt.

Onderzoek

De inspectie beoordeelt de feitelijke kwaliteit van de school en vergelijkt deze met het beeld dat het bestuur heeft over de betreffende school.

Afronding

1. Rapport: onderscheid deugdelijkheidseisen en overige aspecten van kwaliteit

1. Oordelen en bevindingen op bestuursniveau
2. Oordelen en bevindingen op schoolniveau
3. Vervolgtoezicht
 - *Wat gaat goed*
 - *Wat kan beter*
 - *Wat moet beter*

2. Eindgesprek bestuur

1. We bespreken de conclusies van het onderzoek, de stappen die het bestuur gaat ondernemen en het vervolgtoezicht
2. Toezichtplan (optioneel)

Definitief rapport